

AUTORSKÉ PRÁVO VE VZDĚLÁVÁNÍ - CO JE NOVÉHO?

LUCIE STRAKOVÁ | LUCIE@LUCIE-STRAKOVA.CZ

16. KVĚTNA 2018

WEBINÁŘ PRO METODICKÝ PORTÁL RVP.CZ

O LEKTORCE | MGR. BC. LUCIE STRAKOVÁ

Lucie Straková je právničkou, zabývající se právem duševního vlastnictví a právem IT. Vystudovala Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (Mgr.) a Ekonomicko-správní fakultu (Bc.), v současné době dokončuje Ph.D. studium na PrF MU v oblasti kolektivní správy v kontextu moderních technologií. Absolvovala roční studium na Univerzitě v Aix-en-Provence ve Francii a mnohé kurzy a letní školy v oblasti IP&IT práva.

Ve svém profesním životě působí na Centru transferu technologií a znalostí na Univerzitě Pardubice, na Centru pro transfer technologií na MU v Brně, a jako Legal Lead Creative Commons Česká republika. Spolupracuje také s dalšími subjekty (např. MK ČR, portál rvp.cz, spolek Iuridicum Remedium apod.) V roce 2017 spoluzaložila spolek Open Content, který se zabývá zejména otevřeným obsahem a užíváním veřejných licencí.

DNEŠNÍ NABÍDKA

- Aktuální právní úprava autorského práva
- Otevřené vzdělávací zdroje
- Přístup k výsledkům vědy a výzkumu
- Praktické tipy v užívání děl
- Návrhy do budoucna

AKTUÁLNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

BORING

12

AUTOR

- § 5 a násl. AutZ
- Autorem je **fyzická osoba**, která dílo vytvořila.
- Autorem díla je fyzická osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle. Toto ustanovení se použije i tehdy, je-li toto jméno pseudonymem, pokud autorem přijatý pseudonym nevzbuzuje pochybnosti o autorově totožnosti.
- Právo autorské k dílu, které vzniklo společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů do doby dokončení díla jako dílo jediné (dílo spoluautorů), přísluší všem spoluautorům společně a nerozdílně.
- Autor má k dílu práva **osobnostní a majetková**.

AUTORSKÉ DÍLO

- **§ 2 AutZ**
- Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo").
- Za dílo se považuje též počítačový program, fotografie a výtvor vyjádřený postupem podobným fotografii, které jsou původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvozem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvozem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným.
- Dílem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

ZAMĚSTNANECKÉ DÍLO

- **§ 58 AutZ**
- **Není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu. Takové dílo je zaměstnaneckým dílem. Zaměstnavatel může právo výkonu podle věty první postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže se tak děje v případě převodu obchodního závodu. Má se za to, že takové svolení je neodvolatelné a vztahuje se i ke všem případným dalším postoupením. Třetí osoba, které bylo právo výkonu postoupeno, se pak pro účely tohoto zákona považuje za zaměstnavatele.**
- **Autorova osobnostní práva k zaměstnaneckému dílu zůstávají nedotčena. Vykonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak.**

VZDĚLÁVÁNÍ A KOLEKTIVNÍ SPRÁVA

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA

- Uplatňování a kolektivní ochrana autorských majetkových práv a dalších majetkových práv souvisejících s autorským právem a umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti
- Výkon kolektivní správy je ze zákona (x nezávislý správce práv)
- OSA, Intergram, Dilia...
- Povinná (např. právo na užití přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání děl)
- Dobrovolná (v míře ujednané s nositelem majetkových práv)
- Rozšířená (zejm. zpřístupnění díla veřejnosti)

ROZŠÍŘENÁ KOLEKTIVNÍ SPRÁVA

- Fikce zákonného zastoupení
- Aktivní vykonavatel autorských majetkových práv může rozšířenou kolektivní správu vyloučit
 - Vůči uživateli
 - Vůči organizaci kolektivní správy
- Kolektivní nebo hromadné smlouvy

VÝJIMKA PRO VZDĚLÁVACÍ ÚČELY

- Žádná možnost, aby vzdělávací instituce mohly umožnit vytvoření tištěné kopie díla
- Pouze v rámci standardních výjimek a omezení AP
- Tedy žádné kopírování vzdělávacích materiálů

VÝJIMKA PRO VZDĚLÁVACÍ ÚČELY - NOVINKY

- Vytvoření tištěné kopie díla a distribuce takové reprodukce vzdělávací institucí výlučně za účelem vzdělání a nikoliv pro získání přímé nebo nepřímé hospodářské nebo obchodní výhody
- Nyní pokryto rozšířenou kolektivní správou
- Více možností pro vzdělávací a paměťové instituce
 - Nekomerční užití
 - Efektivita kolektivní správy
 - Skutečná praxe

PŘÍSTUP K VÝSLEDKŮM VĚDY A VÝZKUMU

UKLÁDÁNÍ A ZPŘÍSTUPŇOVÁNÍ

- Repozitáře: informační systémy, obsahují sbírku dokumentů
- Dokumenty v repozitáři uložené jsou v digitální podobě (ať už digitalizované nebo born-digital)
- Dlouhodobé uchování dat
- Uložení v repozitáři není nijak v rozporu a nebrání tradičnímu odbornému publikování
- Jedná se o sekundární zveřejnění publikace a další způsob zpřístupnění vlastních výstupů odborné veřejnosti
- Elektronické preprinty_a postprinty_článků z časopisů, diplomové a disertační práce, výzkumné zprávy, konferenční materiály, kapitoly knih, studijní a výukové materiály, datové soubory, audio a video soubory, institucionální záznamy atp.
- Repozitáře většinou poskytují plné texty dokumentů, případně jsou dostupné záznamy o existenci dokumentu (metadata) a přístup k plnému textu je vyhrazen pro uživatele z dané instituce

KDY MOHU UKLÁDAT DO REPOZITÁŘE?

- Jedná se o dispozici s dílem
- Jsem autorem
- **Jsem vykonavatelem majetkových práv (např. zaměstnavatel)**
- **Mám licenci**
- **Pohybuji se v režimu výjimek a omezení**
- Jedná se o dílo volné
- **Užití díla (ve smyslu autorského zákona!)**

V rámci repozitáře se bude jednat o (1) rozmonožování a (2) případně sdělování díla veřejnos

-

VÝJIMKY A OMEZENÍ AUTORSKÉHO PRÁVA

- **Bernský třístupňový test! (§ 29 odst. 1 AutZ)**
- Výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených zákonem a pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

KNIIHOVNÍ LICENCE § 37 Odst. 1 písm. A) a C) AUTZ

- Do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv, muzeum, galerie, škola, vysoká škola a jiné nevýdělečné školské a vzdělávací zařízení
- zhotoví-li rozmnoženinu díla, která neslouží k přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu účelu, pro své archivní a konzervační potřeby, a to v počtech a formátech nezbytných pro trvalé uchování díla
- zpřístupňuje-li dílo, včetně zhotovení jeho rozmnoženiny nezbytné pro takové zpřístupnění, které je součástí jeho sbírek a jehož užití není předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, s výjimkou sdělování díla způsobem uvedeným v § 18 odst. 2, jednotlivcům ze strany veřejnosti prostřednictvím k tomu určených technických zařízení umístěných v jeho objektech, a to výhradně pro účely výzkumu nebo soukromého studia takových osob, a zamezí-li takovým osobám zhotovit rozmnoženinu díla

VARIANTY APLIKACE KNIHOVNÍ LICENCE

- Jak jsme si řekli:
 - Zveřejněný článek je možno vložit do repozitáře a zpřístupnit ho návštěvníkům ve svých prostorách
 - Nemůže jej zpřístupnit ve chvíli, kdy je předmětem licenčních podmínek (nejedná se o Open Access, ale o archivaci článku)
- O licenční podmínky se jedná jak v případě komerčního vydavatele, tak v případě veřejných licencí (např. Creative Commons)
- **Komerční vydavatel**
- **Creative Commons**

VEŘEJNÉ LICENCE

- CREATIVE COMMONS – AKTUÁLNÍ VERZE 4.0
- CELOSVĚTOVÉ, STÁLE VÍCE OBECNĚ PŘIJÍMANÉ
- PROJEKTY EU, JUDIKATURA

OTEVŘENÉ VZDĚLÁVACÍ ZDROJE

- DigiStrategie 2020
- Otevřené zdroje a autorské právo
- Návrhy a opatření pro efektivní implementaci opatření k realizaci OER

DOTAZY?

DĚKUJI ZA POZORNOST!!

LUCIE@LUCIE-STRAKOVA.CZ

ZDROJE:

- Boring by Strevo. Dostupné pod CC BY-SA 2.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/>) z <https://www.flickr.com/photos/strevs/1986663675>